

Початкова освіта

УДК 373.3.016:796

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20358656>

**Педагогічні умови формування ігрової компетентності здобувачів
початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного
виховання**

Шевчук Олександр Петрович,

аспірант кафедри теорії фізичного виховання та рекреації
Волинського національного університету імені Лесі Українки,
43000, м. Луцьк, вулиця Винниченка, 30, Україна
<https://orcid.org/0009-0004-6082-253X>

Усачов Віктор Миколайович,

аспірант кафедри теорії фізичного виховання та рекреації
Волинського національного університету імені Лесі Українки,
43000, м. Луцьк, вулиця Винниченка, 30, Україна
<https://orcid.org/0009-0007-0022-6631>

Прийнято: 12.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація. *Метою статті є теоретичне обґрунтування та визначення педагогічних умов формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання.*

Методи. *Використано аналіз, узагальнення та систематизацію наукових джерел, а також моделювання педагогічних умов і їх практичну апробацію в освітньому процесі.*

Результати. Дослідження полягає у виокремленні та науковому обґрунтуванні трьох взаємопов'язаних педагогічних умов: формування інтересу та позитивного ставлення учнів до ігрової діяльності, цілеспрямованого навчання ігрових дій і правил рухливих ігор, організації ігрового освітнього середовища в урочній та позаурочній діяльності. Встановлено, що їх реалізація забезпечує підвищення мотивації учнів до рухової активності, засвоєння ігрових дій і правил, а також набуття досвіду взаємодії, співпраці та самостійної організації ігрової діяльності. Доведено, що поєднання урочних і позаурочних форм роботи, використання рухливих ігор, естафет, спортивно-масових заходів і сучасних цифрових засобів навчання сприяє активізації пізнавальної діяльності школярів і підвищенню ефективності освітнього процесу та формування ігрової компетентності.

Висновки. Узгоджена реалізація визначених педагогічних умов забезпечує цілісне формування мотиваційного, знаннєвого, практичного та особистісного компонентів ігрової компетентності молодших школярів, що підвищує ефективність фізичного виховання в умовах реалізації ідей Нової української школи.

Ключові слова: ігрова компетентність, молодші школярі, фізичне виховання, рухливі ігри, педагогічні умови, компетентнісний підхід, позаурочна діяльність.

Pedagogical Conditions for the Formation of Game Competence of Primary School Students in Competence-Based Physical Education

Oleksandr Shevchuk,

PhD Student of the Department of Theory of Physical Education and Recreation
Lesya Ukrainka Volyn National University,

43000, Lutsk, Vynnychenka Street, 30

<https://orcid.org/0009-0004-6082-253X>

Viktor Usachov,

PhD Student of the Department of Theory of Physical Education and Recreation

Lesya Ukrainka Volyn National University,

43000, Lutsk, Vynnychenka Street, 30

<https://orcid.org/0009-0007-0022-6631>

Abstract. *The purpose of the article is to provide a theoretical substantiation and to define the pedagogical conditions for the formation of game competence of primary school students within competence-based physical education.*

Methods. *The study employed analysis, generalisation and systematisation of scientific sources, as well as modelling of pedagogical conditions and their practical implementation in the educational process.*

Results. *The study identifies and substantiates three interrelated pedagogical conditions: the development of students' interest and positive attitude towards game activity; purposeful teaching of game actions and the rules of movement games; and the organisation of a game-based educational environment in curricular and extracurricular activities. It has been established that their implementation enhances students' motivation for motor activity, ensures the acquisition of game actions and rules, and promotes the development of interaction, cooperation and independent organisation of game activities. It is proven that the combination of curricular and extracurricular forms of work, the use of movement games, relays, sports events and modern digital learning tools contributes to the activation of students' cognitive activity and increases the effectiveness of the educational process.*

Conclusions. *The coordinated implementation of the identified pedagogical conditions ensures the integral formation of motivational, cognitive, practical and personal components of game competence in primary school students, which increases the effectiveness of physical education in the context of the New Ukrainian School.*

Keywords: *game competence, primary school students, physical education, movement games, pedagogical conditions, competence-based approach, extracurricular activities.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку загальної середньої освіти в Україні важливого значення набуває реалізація компетентнісного підходу, який орієнтує освітній процес не лише на засвоєння знань і вмінь, а й на формування здатності учнів застосовувати їх у практичній діяльності. У контексті реалізації ідей Нової української школи (НУШ) це зумовлює потребу в оновленні змісту фізичного виховання, яке має бути спрямоване не тільки на розвиток фізичних якостей, а й на формування ключових компетентностей здобувачів початкової освіти.

Водночас аналіз сучасної освітньої практики свідчить, що фізичне виховання в початковій школі не повною мірою реалізує свій компетентнісний потенціал. Нерідко воно зберігає репродуктивний характер і недостатньо орієнтоване на формування в молодших школярів здатності до усвідомленої й активної участі в ігровій діяльності. Недостатня увага приділяється розвитку мотивації до рухової активності, оволодінню ігровими діями та правилами, а також формуванню досвіду взаємодії, співпраці й дотримання норм чесної гри. Унаслідок цього ігрова діяльність часто використовується епізодично, без належної педагогічної спрямованості та системності.

За таких умов особливої актуальності набуває формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти як цілісного особистісно-

діяльнісного утворення, що охоплює мотиваційний, знаннєвий, практичний та особистісний компоненти і забезпечує ефективну участь молодших школярів у різних видах ігрової діяльності. Її сформованість виявляється в інтересі до гри, розумінні її змісту та правил, володінні ігровими діями, здатності до взаємодії з іншими учасниками та дотриманні принципів чесної гри.

Разом із тим аналіз наукових досліджень і практики фізичного виховання засвідчує, що формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах фізичного виховання ще не дістало цілісного наукового розв'язання. Недостатньо розробленою залишається система педагогічних умов, що забезпечує узгоджений вплив на її мотиваційний, знаннєвий, практичний та особистісний компоненти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти розглядається в контексті реалізації компетентнісного підходу та оновлення змісту фізичного виховання відповідно до ідей Нової української школи (НУШ) й вимог Державного стандарту початкової освіти [1; 2]. У сучасних дослідженнях наголошується на необхідності спрямування освітнього процесу на розвиток активності молодших школярів, їх самостійності, здатності до взаємодії та застосування набутих знань і вмінь у практичній діяльності [3].

Сучасні наукові дослідження засвідчують значний потенціал рухливих ігор у фізичному вихованні молодших школярів. Зокрема, у працях А. Веселовського та співавторів вони розглядаються як ефективний засіб підвищення рухової активності школярів, їх гармонійного розвитку та формування соціально значущих якостей [4]. Обґрунтовується доцільність їх цілеспрямованого використання у процесі фізичного виховання для розвитку рухових здібностей і забезпечення активної участі учнів у руховій діяльності [4].

У наукових працях Н. Белікової та О. Шевчука ігрова діяльність розглядається як важливий засіб формування ігрової компетентності молодших школярів у процесі фізичного виховання. Дослідники зазначають, що її використання сприяє залученню учнів до рухової активності, організації взаємодії між учасниками гри та дотриманню правил гри. Водночас підкреслюється значення ігрової діяльності як засобу набуття молодшими школярами ігрового досвіду, що є важливою передумовою формування їхньої ігрової компетентності [5; 6].

Окрему увагу в наукових дослідженнях приділено організації позакласної роботи з фізичної культури. У працях Н. Белікової та С. Подубінської зазначається, що позакласна діяльність є ефективним засобом залучення учнів до систематичних занять фізичними вправами, сприяє організації активного дозвілля, підвищенню інтересу до рухової активності та розширенню спектра видів рухової діяльності школярів [7].

У педагогічній науці ігрова компетентність розглядається як складне багатокомпонентне особистісне утворення. Зокрема, у працях Л. Токаревої, Н. Луцан, О. Лобової, Є. Федоряки вона визначається як інтеграція мотиваційних, знаннєвих і діяльнісних характеристик, що забезпечують усвідомлену участь дитини в ігровій діяльності, розвиток інтересу, ініціативності та здатності до взаємодії [8–10].

Подальші дослідження деталізують структуру ігрової компетентності. Зокрема, у працях М. Федорової обґрунтовано виокремлення мотиваційного, змістового, операційно-діяльнісного та соціально-комунікативного компонентів і підкреслено необхідність їх узгодженого функціонування як основи ефективної ігрової діяльності [11].

Окремі дослідження присвячені діяльнісному аспекту ігрової компетентності. У наукових працях обґрунтовано, що її практичний компонент пов'язаний із сформованістю ігрових умінь і навичок, здатністю

діяти в різних ігрових ситуаціях, приймати рішення та ефективно взаємодіяти з іншими учасниками гри [12].

Поряд із цим у наукових джерелах значна увага приділяється особистісному виміру ігрової компетентності. У працях Н. Нечипорук ігрова діяльність розглядається як чинник розвитку моральних якостей, соціальної відповідальності та комунікативної культури дитини. М. Марко підкреслює значення ціннісно-мотиваційного складника, який визначає ставлення учня до гри, рівень його активності та здатність до саморегуляції [13; 14].

З урахуванням аналізу наукових підходів та специфіки фізичного виховання у початковій школі *ігрову компетентність здобувачів початкової освіти* ми визначено як здатність і готовність до активної та безпечної ігрової діяльності. Вона передбачає виконання різноманітних рухових дій у формі рухливих ігор, взаємодію з іншими учасниками та дотримання правил, вимог безпеки і принципів чесної гри. Таке розуміння узгоджується із сучасними науковими підходами, відповідно до яких ігрова компетентність розглядається як інтегроване особистісне утворення. У її структурі виокремлено *мотиваційний, знаннєвий, практичний та особистісний* компоненти, узгоджене функціонування яких забезпечує результативність ігрової діяльності молодших школярів [15].

Таким чином, аналіз наукових джерел засвідчує, що, попри значну кількість досліджень, відсутній цілісний підхід до формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах фізичного виховання, а педагогічні умови її формування залишаються недостатньо обґрунтованими, що зумовлює необхідність їх подальшого наукового розроблення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.
Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених використанню ігрової діяльності у фізичному вихованні та дослідженню окремих аспектів ігрової компетентності, проблема її цілісного формування у здобувачів

початкової освіти в умовах компетентісно орієнтованого фізичного виховання залишається недостатньо розробленою. У наявних дослідженнях переважно висвітлюються окремі компоненти ігрової компетентності або функціональні можливості ігрової діяльності. Водночас питання їх системної інтеграції та обґрунтування педагогічних умов, що забезпечують узгоджений вплив на мотиваційний, знаннявий, практичний і особистісний компоненти ігрової компетентності в процесі фізичного виховання, не дістали належного наукового обґрунтування.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Цілі статті полягають у теоретичному обґрунтуванні та характеристиці педагогічних умов формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах компетентісно орієнтованого фізичного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти, зокрема її мотиваційного, знаннявого, практичного та особистісного компонентів, потребує цілеспрямованої організації освітнього процесу, що передбачає створення відповідних педагогічних умов. Їх визначення здійснювалося з урахуванням аналізу наукових джерел, особливостей фізичного виховання у початковій школі та специфіки формування ігрової компетентності молодших школярів.

У межах дослідження виокремлено такі педагогічні умови:

1. Формування інтересу та позитивного ставлення учнів до ігрової діяльності;
2. Цілеспрямоване навчання учнів ігрових дій та правил рухливих ігор;
3. Організація ігрового освітнього середовища в позаурочній та позакласній діяльності.

Розглянемо зміст кожної з визначених педагогічних умов.

Перша педагогічна умова – формування інтересу та позитивного ставлення учнів до ігрової діяльності – передбачає таку організацію освітнього процесу, за якої рухова активність сприймається молодшими школярами як емоційно приваблива та особистісно значуща діяльність. Її реалізація спрямована на формування мотиваційного компонента ігрової компетентності, оскільки зацікавленість та позитивні емоції забезпечують активне залучення учнів до рухової діяльності.

З метою підвищення інтересу молодших школярів до рухової активності організовувалися тематичні дні активних перерв, що передбачали використання різних видів рухової діяльності (руханки, ігри з елементами спортивних ігор, короткі активізаційні вправи). Така організація забезпечувала різноманітність діяльності, підтримувала інтерес учнів до участі у рухливих іграх та сприяла розширенню їхнього рухового досвіду.

Додатковими засобами підвищення інтересу учнів до рухової активності було використання інтерактивних методів організації діяльності (ігрові виклики, міні-квести, командні завдання), коротких форм рухової активності (фізкультурні хвилинки, рухові паузи, елементи ранкової гімнастики) та елементів вибору, що передбачали можливість обирати варіанти ігрових завдань. Застосування таких підходів забезпечувало варіативність діяльності, сприяло зниженню втомлюваності, підвищенню активності учнів і підтримувало їхню стійку зацікавленість у руховій та ігровій діяльності.

Вагомим засобом формування інтересу школярів до ігрової діяльності стали спортивні свята, фізкультурно-оздоровчі заходи та змагання, що проводилися як у межах уроків фізичної культури, так і в позаурочний час. У межах дослідження було проведено «Олімпійський тиждень», «Козацькі забави», «Веселі старты», «Cool Games», «День здоров'я» та інші заходи.

Окрему роль у підвищенні інтересу учнів до ігрової діяльності відіграла їх участь у всеукраїнському проєкті «Грай за рівність», який сприяв

емоційному залученню дітей до рухової активності та формуванню позитивного ставлення до спільної ігрової діяльності. Такі форми роботи забезпечували емоційне залучення учнів до рухової активності, створювали ситуації успіху та підтримували стійкий інтерес до участі в ігровій діяльності.

Для підтримки інтересу молодших школярів до рухової активності та розширення їхніх уявлень про різні її види важливим засобом було залучення їх до позаурочних заходів за участю спортсменів і представників творчих колективів. У межах дослідження організовувалися зустрічі та майстер-класи за участю спортсменів місцевих футбольних і футзальних клубів («Волинь», «Любарт», «Олімпія», «Адреналін») і представників спортивного клубу «Кордон» (карате), що передбачало ознайомлення з видами спорту, правилами гри та виконання доступних рухових вправ і ігрових завдань. До проведення заходів також залучалися творчі колективи («Світанок», «Фаворит»), що сприяло урізноманітненню рухової діяльності та підвищенню емоційної залученості учнів.

Отже, реалізація першої педагогічної умови здійснювалася через поєднання урочних і позакласних форм рухової активності, використання рухливих ігор, естафет, спортивних заходів, активних перерв, майстер-класів та елементів гейміфікації. Такий підхід сприяв формуванню у молодших школярів стійкого інтересу до ігрової діяльності, позитивного ставлення до рухової активності та їхньої активної участі у фізичному вихованні.

Друга педагогічна умова – цілеспрямоване навчання учнів ігрових дій, правил рухливих ігор та елементів спортивних ігор – передбачає таку організацію освітнього процесу, яка забезпечує поступове засвоєння молодшими школярами основ ігрової діяльності, формування вмінь виконувати елементарні ігрові дії та розуміння правил гри. У ході навчання на уроках фізичної культури важливим є формування в учнів умінь діяти відповідно до правил, взаємодіяти з партнерами та орієнтуватися в різних

ігрових ситуаціях. Систематичне навчання забезпечує усвідомлену участь дітей у грі та сприяє формуванню їхньої ігрової компетентності.

Реалізація цієї педагогічної умови передбачала цілеспрямовану й послідовну організацію навчальної діяльності, оскільки участь у грі потребує не лише виконання окремих рухів, а й уміння застосовувати їх відповідно до змісту ігрового завдання та правил. Під час уроків фізичної культури молодші школярі поступово засвоювали ігрові дії, удосконалювали координацію рухів і орієнтування в ігровому просторі, а також оволодівали вмінням узгоджувати власні дії з діями інших учасників.

Організація навчання ґрунтувалася на використанні ігрового методу, методу вправління в ігрових умовах, змагально-ігрового методу та методу ігрового моделювання ситуацій, що сприяло оволодінню ігровими діями, дотриманню правил гри, розвитку взаємодії, прийняттю елементарних рішень і прояву ініціативності. Навчання здійснювалося послідовно: від ознайомлення з правилами та способами виконання рухів до їх опанування в ігрових вправах, естафетах і спеціально створених ігрових ситуаціях із подальшим застосуванням у рухливих іграх.

Після опанування окремих ігрових дій набуті вміння закріплювалися під час виконання рухливих ігор, зміст яких відповідав віковим особливостям учнів і завданням формування ігрової компетентності. Зокрема, використовувалися ігри «Квач», «Гуси-лебеді», «Третій зайвий», «Виклик номерів», «Займи вільне місце», «Передає – сідай», «М'яч сусіду», «Гонка м'ячів», «Влучно в ціль» та інші, що сприяли формуванню ігрової компетентності, удосконаленню умінь діяти відповідно до правил гри та розвитку рухових якостей.

Поряд із рухливими іграми на уроках фізичної культури застосовувалися естафети, які поєднували опанування рухових дій з елементами змагальної діяльності та командної взаємодії, сприяючи формуванню ігрової

компетентності, розвитку взаємодії та удосконаленню координації рухів і орієнтування в просторі. Узагальнену характеристику використаних естафет подано в табл. 1 [16].

Таблиця 1

Естафети, використані в процесі формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти

Назва естафети	Короткий зміст ігрового завдання	Основні рухи	Елементи ігрової компетентності, що формуються
Біатлон	Біг до лінії «вогню» з подальшим метанням м'яча у ціль та передачею естафети партнеру	біг, метання	точність виконання ігрових дій, уміння діяти відповідно до правил
Гулівер	Послідовні стрибки у довжину з місця учасниками команди	стрибки	координація рухів, розвиток упевненості у виконанні рухових дій
Класики	Послідовне пересування через обручі у прямому та зворотному напрямку	стрибки, рівновага	орієнтування у просторі, координація рухів
Коти горошку	Пересування з фітболом до точки розвороту та повернення назад	біг, керування м'ячем	узгодження рухів, контроль дій у процесі гри
Коти горошку слалом	Пересування з фітболом між стійками	біг, маневрування	спритність, уміння керувати рухами у змінних умовах
Не поспішай, щоб встигнути	Пересування з кулькою різними способами	координаційні рухи	точність рухів, контроль ігрових дій
Ткач	Передача естафетної мітки між учасниками команди	біг, передача предмета	взаємодія між учасниками гри
Флеш	Біг до маркера розвороту та повернення назад	швидкісний біг	швидкість реагування та виконання ігрових дій

Флеш-слалом	Біг із подоланням слалому між стійками	біг, маневрування	спритність та орієнтування у просторі
Ягоди	Розкладання та збирання м'ячиків у визначені місця	біг, нахили	орієнтування у просторі, узгодження рухів
Конвеєр	Передача м'яча між учасниками команди з поступовим переміщенням	передача м'яча	узгодженість дій та командна взаємодія

Представлені в табл. 1 естафети застосовувалися на уроках фізичної культури з метою формування ігрової компетентності молодших школярів, зокрема вмінь діяти відповідно до правил гри, орієнтуватися в просторі, взаємодіяти з партнерами та приймати елементарні рішення. При цьому враховувалися індивідуальні можливості та рівень фізичної підготовленості учнів, що забезпечувалося варіативністю ігрових завдань за складністю, швидкістю виконання та характером взаємодії. Такий підхід сприяв залученню всіх учнів до ігрової діяльності, створенню ситуацій успіху та підтриманню інтересу до рухової активності.

Під час уроків фізичної культури використовувалися сучасні цифрові засоби навчання, зокрема QR-коди, навчальні відеоматеріали та інтерактивні платформи (Kahoot!, Quizizz, Classtime, Wordwall), що забезпечували доступ до навчальних матеріалів, підвищували наочність освітнього процесу та сприяли кращому розумінню правил рухливих ігор і способів виконання ігрових дій. Їх використання активізувало пізнавальну діяльність учнів, підвищувало мотивацію та інтерес до участі в ігровій діяльності, а також сприяло формуванню вмінь дотримуватися правил гри й взаємодіяти з партнерами.

Отже, реалізація другої педагогічної умови сприяла формуванню в молодших школярів умінь виконувати ігрові дії відповідно до правил,

взаємодіяти з іншими учасниками гри та приймати елементарні рішення, що забезпечувало розвиток їхньої ігрової компетентності.

Третя педагогічна умова – організація ігрового освітнього середовища у позаурочній та позакласній діяльності – передбачала створення таких умов, за яких молодші школярі мали можливість самостійно та у взаємодії з однолітками брати участь у різних видах ігрової рухової діяльності поза уроками фізичної культури.

Організація ігрового освітнього середовища передбачала належне матеріально-просторове та організаційно-методичне забезпечення. Використання ігрових зон рухової активності з відповідним інвентарем забезпечувало варіативність діяльності та можливість адаптації ігрових завдань до вікових і індивідуальних особливостей учнів. Додатково застосовувався музичний супровід, що сприяв узгодженості дій учасників.

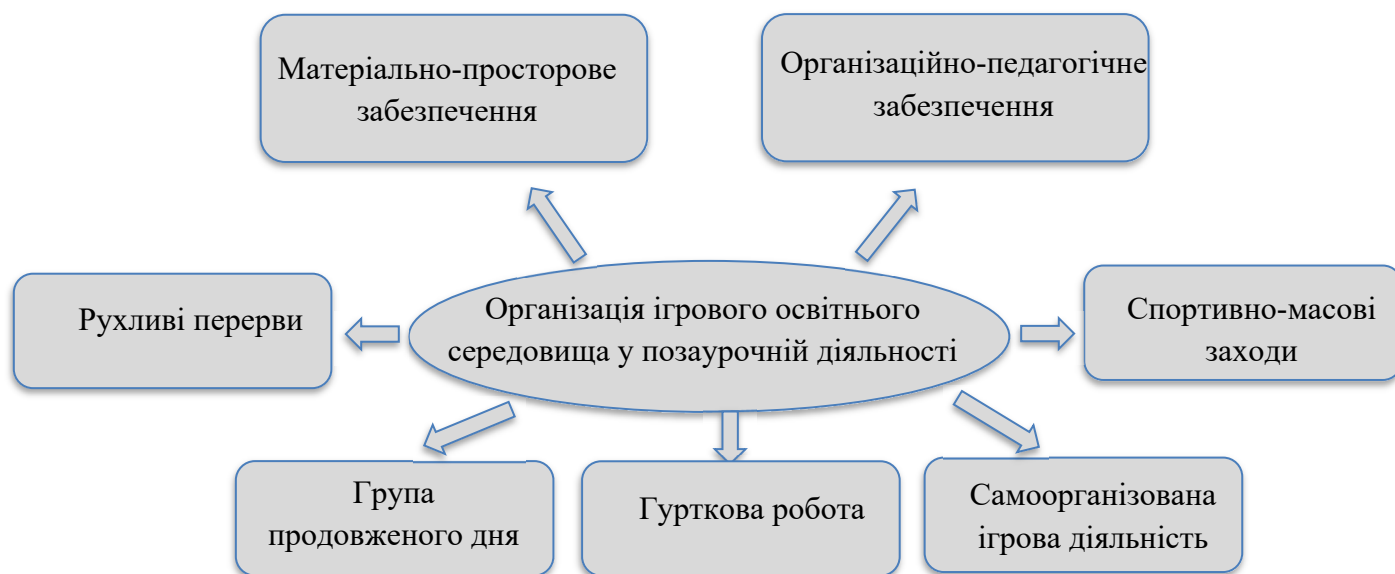
Залежно від рівня підготовленості учнів змінювалися умови виконання ігрових завдань, що забезпечувало їх диференціацію та залучення відповідно до індивідуальних можливостей. Водночас важливою умовою було дотримання вимог безпеки та формування відповідального ставлення до власних дій. У процесі гри учні оволодівали вмінням контролювати власні дії, узгоджувати їх із діями інших учасників і дотримуватися правил гри.

Завершальним елементом організації ігрової діяльності була рефлексія результатів у формі короткого обговорення, що сприяло усвідомленню власних дій, аналізу помилок і закріпленню набутих умінь.

Структуру організації ігрового освітнього середовища у позаурочній діяльності здобувачів початкової освіти подано на рис. 1, який відображає основні форми та складові його реалізації.

Рисунок 1

Структура організації ігрового освітнього середовища у позаурочній діяльності здобувачів початкової освіти

Рухливі перерви та інші короткі форми рухової активності у позаурочний час були важливою складовою ігрового освітнього середовища та сприяли формуванню ігрової компетентності молодших школярів. Їх використання забезпечувало закріплення ігрових умінь, розвиток взаємодії з однолітками та формування здатності до самостійної організації ігрової діяльності. Важливе значення мала також діяльність групи продовженого дня, яка забезпечувала систематичне залучення учнів до ігрової взаємодії та розширення досвіду колективної діяльності.

У позаурочній діяльності молодші школярі виступали не лише учасниками, а й активними суб'єктами гри: самостійно ініціювали ігри, узгоджували правила, розподіляли ролі та контролювали їх виконання. Такий підхід сприяв формуванню ініціативності, самостійності, відповідальності та здатності до організації спільної діяльності, що є важливими проявами особистісного компонента ігрової компетентності.

Гурткова робота була важливою складовою ігрового освітнього середовища у позаурочний час і забезпечувала системність ігрової діяльності молодших школярів. У межах дослідження організовувалися гурткові заняття ігрового спрямування (командні естафети, рухливі ігри, елементи «Cool

Games», футзал), що сприяло поглибленню ігрових умінь, розвитку взаємодії та узгодженню дій у спільній діяльності. Такий підхід забезпечував формування практичного компонента ігрової компетентності через удосконалення ігрових дій.

Важливим напрямом позаурочної діяльності були спортивні свята, фізкультурно-оздоровчі заходи та змагання ігрового спрямування, які створювали умови для активної ігрової взаємодії молодших школярів. У межах дослідження проводилися «Олімпійський тиждень», «Козацькі забави», «Посвята в козачата», «Веселі старти», «Cool Games», «День здоров'я», а також змагання ігрового характеру з елементами легкої атлетики, спортивного орієнтування та командні змагання між класами. Такі форми роботи сприяли застосуванню засвоєних ігрових дій у різних ситуаціях, розвитку командної взаємодії та набуттю досвіду спільної діяльності.

Поряд із цим у позаурочній діяльності використовувалися й інші фізкультурно-оздоровчі форми, зокрема День здоров'я, тематичні флешмоби та мінізмагання, що розширювали досвід спільної ігрової діяльності й створювали додаткові можливості для практичного застосування ігрових умінь. Системне поєднання різних форм забезпечувало безперервність рухової активності та урізноманітнювало зміст ігрової діяльності молодших школярів.

Реалізація зазначених форм позаурочної діяльності забезпечувала створення цілісного ігрового освітнього середовища, що сприяло формуванню практичного й особистісного компонентів ігрової компетентності. Це виявлялося в розвитку відповідальності, дотриманні правил, взаємопідтримки, ініціативності та здатності молодших школярів до організації спільної ігрової діяльності.

Висновки. Отже, результати проведеного дослідження засвідчують, що ефективно формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання забезпечується

сукупністю взаємопов'язаних педагогічних умов. Формування інтересу до ігрової діяльності сприяє підвищенню мотивації та активності молодших школярів, цілеспрямоване навчання ігрових дій і правил рухливих ігор забезпечує оволодіння необхідними вміннями, а організація ігрового освітнього середовища у позаурочній діяльності створює умови для практичного застосування ігрових умінь, розвитку взаємодії та набуття досвіду самостійної ігрової діяльності. Їх узгоджена реалізація забезпечує цілісне формування мотиваційного, знаннєвого, практичного та особистісного компонентів ігрової компетентності молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. Концептуальні засади освітньої галузі «Фізична культура» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/novyny-posylannia/konceptualni-zasadi-osvitnoyi-galuzi-fizicna-kultura.pdf> (дата звернення: 23.03.2026).
2. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.04.2026).
3. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: теорія і практика. Київ : Педагогічна думка, 2014. 120 с.
4. Веселовський А. П., Данилків С. В., Веселовська О. М. Рухливі ігри як засіб підвищення рухової активності молодших школярів під час уроків фізичної культури. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. 2023. Вип. 5К(165). С. 30–34. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K\(165\).06](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).06)

5. Шевчук О. П., Белікова Н. О. Розвиток ключових компетентностей НУШ засобами ігрової діяльності у початковій школі. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. 2023. Вип. 12(172). С. 182–186. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12\(172\).36](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12(172).36)
6. Шевчук О. П., Белікова Н. О. Оцінка залученості молодших школярів до ігрової діяльності та фактори, що впливають на її розвиток. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. 2025. Вип. 5К(191). С. 219–224. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05k\(191\).47](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05k(191).47)
7. Белікова Н. О., Подубінська С. В. Сучасний стан організації позакласної роботи з фізичної культури. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2019. Вип. 14. С. 15–19. <https://doi.org/10.32626/2309-8082.2019-14.15-19>
8. Токарева Л. Д. Особливості формування ігрової компетентності дітей старшого дошкільного віку. Електронний науковий журнал Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. 2021. Вип. 45. URL: https://zoippo.zp.ua/pages/publications/el_gurnal/pages/vip45.html (дата звернення: 25.03.2026).
9. Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова компетенція та її формування в дошкільному віці. *Педагогічні науки*. 2009. Вип. 55. С. 123–127.
10. Лобова О. В., Федоряка Є. В. Педагогічні умови формування ігрової компетентності дітей. *Педагогічні науки*. 2021. Вип. 195. С. 87–92.
11. Федорова М. А. Особливості розвитку ігрової компетентності дітей у системі дошкільної та початкової освіти. Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2019. 314 с. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/30272/> (дата звернення: 23.02.2026).

12. Сараєва І., Філімонюк А. Педагогічний потенціал гри у забезпеченні якості дошкільної освіти. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2025. № 2(32). С. 25–35. [https://doi.org/10.31499/2307-4914.2\(32\).2025.345803](https://doi.org/10.31499/2307-4914.2(32).2025.345803)
13. Нечипорук Н. І. Формування ігрової компетентності дітей дошкільного віку. Ціннісні засади реалізації ідей Нової української школи: матеріали наук.-практ. конф. (м. Біла Церква, 12 березня 2019 р.). Біла Церква, 2019. С. 164–168. URL: <https://eir.kristti.com.ua/handle/eirkristti/512> (дата звернення: 30.03.2026).
14. Марко М. М. Формування ігрової компетентності майбутніх учителів у процесі професійно-педагогічної підготовки. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. 2016. № 2. URL: <https://journals.tnpu.ternopil.ua/index.php/pedagogy/article/view/1097> (дата звернення: 30.03.2026).
15. Белікова Н. О., Шевчук О. П. Моніторинг сформованості ігрової компетентності учнів початкової школи у процесі фізичного виховання. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. 2026. Вип. 3(202). С. 19–24. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.03\(202\).03](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.03(202).03)
16. Правила для естафет Cool Games. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/pravila-dlya-estafet-cool-games-433181.html> (дата звернення: 30.03.2026).